

sel maradhatott a 10 tömörköbméteren alul, ha ugyan azt meg nem haladta.

A törzs alkata teljesen a fenyőfélékre emlékeztet, az ágak kevés kivétellel úgyszólván örvösen helyezkednek el s az egymást követő két ágörv között mutatkozó egyévi növekvés helyenként az egy métert is meghaladja.

Hogy a 3—6 mm.-t elérő, sőt néha meg is haladó évgyűrűk a vastagsági növekvésben mit jelentenek, azt papíron is könnyen kiszámíthatjuk.

A sűrű záródást éppen nyúlánk alakja miatt igen jól tűri s 30—40 éves korában előreláthatólag nagyobb fatömeget fog szolgáltatni, mint egy bármily jól záródott 120—140 éves elsőrendű keményfaerdő.

Hogy a jövedelemben milyen különbséget jelent, elég a mai keményfaárakat összehasonlítani az ilyen anyagokért fizetett árral, vagy a fenyőanyagok árából némi következtést vonni az ilyen erdőgazdaságból elérhető pénzügyi eredményekre.

Megjegyezni kívánom még azt, hogy az ipari célokra alkalmas műfaszázalék jelentékenyen meghaladja a közepes minőségű keményfaerdőknél elérhető műfaszázalékot.

Egyike ezért a kanadai nyár azoknak a fanemeinknek, amelyek különösen azokon a részeken, ahol a talajvíz nincs túlságosan mélyen, a legmesszebbmenő támogatást és nagyobb mértékben való telepítést megérdemlik, annál is inkább, mert a magában álló egyedek is hengeres és műszaki célokra elsőrendűen alkalmas törzseket nevelnek.

(Polytatás következik.)

A somogyi sík erdőségei

Írta: Dr. Boros Ádám

Erdészeti irodalmunk a Dunántúl déli, sík részének erdeit meglehetősen hiányosan ismerteti. Még a *Fekete-Blattny*-féle kitűnő munkában is, ami különben a somogyi sík erdőségeire vonatkozólag is sok becses adatot tartalmaz, hiányos a somogyi sík fanemeinek és ezek elterjedésének ismertetése.

Ennek főoka kétségkívül az, hogy ezen a területen egyáltalában nincs állami erdőbirtok, az erdőségek leginkább főúri kezekben vannak és az itteni erdőségekről szerzett tapasztalatokból kevés vált közkinccsé és az irodalomba nagyon kevés ment át.

A múlt években a növényzet tanulmányozása céljából számos kirándulás keretében bejártam a Dráva balpartján elterülő síkságot, a Balatontól egész a Drávaig. A terület rendkívül érdekes és jellegzetes növényzetéről írott munkámban* az itt előforduló fánemekről és ezek állományairól is megemlékezem. Minthogy munkám német nyelven jelenik meg s a fánemekre vonatkozó rész a mű különböző fejezeteiben található, jónak látom e helyen az erdőgazdaságot érdeklő részre az érdeklődők figyelmét felhívni. Helyszűke miatt azonban a részletekre vonatkozólag kénytelen vagyok magára a dolgozatra utalni.

A somogyi sík — idézett dolgozatom bevezető részében kifejtett elvek szerint — az Alföldhöz tartozik. Természeti viszonyai azonban az Alföld javarésztől lényegesen eltérők s inkább a Dunántúl nyugati részeinek viszonyaival egyeznek meg, legfeljebb a Nyírséggel és a Hansággal hasonlíthatók össze. A közeli hegyvidék, a vizenyösebb altalaj, a nedvesebb és hűvösebb éghajlat hatására itt hatalmas nyíreseket, borókásokat, cser-, kocsányos-, tölgy-, éger-, gyertyán- és bükkfa-állományokat találunk, valamennyit jellemző aljnövényzetével együtt. Érdekes továbbá, hogy az erdei fenyő viszonylag milyen otthonosnak érzi magát. Mai állományainak túlnyomó részén az első pillanatra látszik, hogy ültetettek, *Fekete-Blattny* szerint a fenyő a Nagykanizsától keletre eső területen egyáltalában nem őshonos. Én nem tartom kizártnak, hogy helyenként kisebb csoportjai őshonosak is lehetnek. Ilyen fenyvesek vannak pl. Darány, Erdősokonya, Gyöngyöspusztá, Szente, Böhönye stb. körül.

Nagyon jellemző erdőtípus a somogyi síkon az égeres.

* *Dr. Boros Ádám*: A drávabalparti síkság flórájának alapvonásai különös tekintettel a lápokra. „Magyar Botanikai Lapok“, 1924. évf. (jelenleg még sajtó alatt.)

Mindazon területek alacsonyabban fekvő részeit, ahol a buckatetőkön erdei fenyő, cser, tölgy, borókafenyő, gyertyán és bükk van, égeres foglalja el. A „folyásoknak“ nevezett ereket széles égeres csík kíséri, teljesen úgy, ahogy pl. a nyugat-zalai hegyvidék völgyeinek patakjait. Az ilyen nedvesebb helyeken az enyves égerhez a hamvasfűz, a kőris és több cserje csatlakozik.

Az emelkedettebb buckás helyeken számos oly fanem, amelyek a hegyvidéken olykor szigorúan külön-külön állományokat alkotnak, keverten fordulnak elő. Így szokatlan képet nyújt a cser, a kocsányos tölgy, a nyír, a gyertyán, a bükk s az erdei fenyő keverten, közösen alkotott állománya.

Az említett fanemek közül legérdekesebb a bükkfa előfordulása a síkon. A *Fekete-Blattny*-féle mű a bükkfának csak három síki előfordulását közli Somogyból, mindkettő (Gyékenyes, Péterhida és Drávaszentés) a Dráva alluviumára esik. Szinte meglepőnek mondható, hogy e mű adatai közül kimaradtak a somogyi sík belső részein való előfordulások. Gyöngyöspuszta és Kaszópuszta mellett (utóbbi Somogyszob határában), továbbá Böhönye és Varásló mellett ugyanis több igen szép bükkfaliget van,* mit az első két termőhelyen igen szép nagy, többszázéves fák alkotnak. Mindezen termőhelyeken a bükk buckás homokon, síkon s csupán kb. 130 m. magasságban él, tehát teljesen különleges módon fordul elő. *Fekete-Blattny*-ék nézete tehát, hogy a drávamenti bükk-előfordulás a Dráva alluviumának talajviszonyaival és azzal magyarázható, hogy a Dráva vize hozta volna ide, nem állhat fenn, mert a bükk a sík belsőbb részén is előfordul. A jelenség oka mélyrehatóbb talajhidrológiai, talaj- és éghajlattani tényezőkben rejlik, melyeket részletesen még nem ismertettek ugyan, de a terület növényzete tanulmányozásának eredményeiből leszűrhető az a törvényszerűség, hogy a somogyi sík homokja a növényzet szempontjából úgy viselkedik, mintha a nyugatmagyar hegyvidéken, avagy a Morva-mezőn, avagy attól északabbra nyugodna. Homokja ugyanis

* Pótfüzetek a Természettudományi Közöny-höz 1923. évf. 71. lap.
(A bükkfa Somogy megye síkján.)

mészben szegény, így nem az Alföld mészlakó pusztai növényei és fehéryanárfaligetei, hanem inkább az északnémet homokmezők elemei uralkodnak rajta.* Természetes, hogy a somogyi sík növényzete az északi homokmezőkével azért szorosan nem azonosítható, mert növénytakarójában számos délies és egy kevés keleti elem is vegyül.

A somogyi homok hatalmas borókásai, itt-ott nyírral (pl. Darány, Dávodpuszta, Böhönye mellett) helyenként élénken emlékeztetnek az északnémet „Heidékre“, de Somogyban a csarap (*Calluna vulgaris*) hiányzik. Ugyanaz a tényező, illetőleg tényezők, amelyek a homokra itt nem árvalányhajmezőt, nem *Astragalus varius*, *A. dasyanthus* *Dianthus diutinus*-os mezőt, nem aprótermetű nyárfák alkotta ritka ligetet, hanem *Weingärtneriás*, *Jasioneás* és *Thymus serpyllumos* mezőt varázsolnak, ugyanazok adják meg a bükk, gyertyán, nyír, esertölgy, éger, kőris és mások létfeltételeit is.

A szálanként előforduló fanemek közül, mint érdekes jelenséget kell kiemelnem a pelyhes nyír előfordulását, mit Somogytarnóca mellett a „Jolda-erdőben“ és a Rigóc-patak-nál, továbbá Görgetegen és Varásló mellett figyeltem meg, továbbá a hamvas égert, ami a Drávánál Bares fölött éppoly körülmények közt fordul elő, mint a Duna mentén Budapest táján, nevezetesen, mint a folyóvízzel levándorolt elem. A vénicfát (komlóbükk, *Ostrya carpinifolia*) a légrádi szőlő-hegyen eddig nem sikerült megtalálnom, így honosságáról szülő vitához érdemlegesen nem szólhatok hozzá. A gesztenye szintén honos a vidéken s számos érv szól a mellett, hogy itt is őshonos. Érdekes végül a vénic szilfa (*Ulmus levis*) és az ezüsthárs előfordulása is Somogyszob és Kaszópuszta közt.

A somogyi erdők, ezek aljnövényzetének és előfordulásainak körülményei az eddigi kutatásokkal még csak gyengén vannak megvilágítva, ezirányú további kutatások érdekében kérem az erdésztestület szíves további támogatását.

---

* Pótfüzetek a Természettudományi Közlönyhöz, 1923. évf. 71. lap
(A dunántúli homokpuszták eltérő növényzete.)